

HARIDUSMINISTEERIUMI TEATAJA

AMETLIK AJAKIRI

Ilmub tarviduse järgi, umbes 24 vihikut aastas.

Toimetuse asukoht ja aadress: Tallinn, Haridusministeerium (Tõnismägi 11). Telef. 453-49

Nr. 2.

27. jaanuaril 1939.

Nr. 2.

Haridusmin. Kooliosakonna ja Kutseoskuse Osakonna 1939. a. 20. jaanuari ringkiri nr. 31767 õpilastele raudteel sõiduhinna alanduse saamiseks antavate tunnistuste asjas.

Kaheaastase õppeajaga põllunduskoolide õppetöö korraldamise määrus.

Haridusmin. Kooliosakonna ja Kutseoskuse Osakonna 1939. a. 18. jaanuari ringkiri nr. 31753 esimese võörkeele lektüüri asjas.

Haridusmin. Noorsoo ja Vabahariduse Osakonna, Kooliosakonna ja Kutseoskuse Osakonna 1939. a. 25. jaanuari ringkiri nr. 6210 õpilaste ja teiste noorte Eesti Mängudest osavõtmise asjas.

AMETLIK OSA.

Haridusministeeriumi Kooliosakonna ja Kutseoskuse Osakonna 1939. a. 20. jaanuari ringkiri nr. 31767 maa- ja linnakoolivalitsustele, vähemusrahvuste kultuurivalitsustele ja koolide juhatajale õpilastele raudteel sõiduhinna alanduse saamiseks antavate tunnistuste asjas.

Raudteede Talituse Ekspluatatsiooniamet teatas Haridusministeeriumile, et õpilastele raudteel 50% hinnaalandusega sõidu saamise tunnistuste väljandmisel ei täideta koolide juhatajate poolt täpselt Raudtee reisijate- ja pagasiveo tariifi nr. 189 (RT 1938, 28, 233, täiendus RT 1938, 97, 841) § 18. ettenähtud nõudeid, mille tõttu on väljaantud tunnistuste juures märgatud järgmised puudused ja ebatäpsused:

1. Vorm 3 järgi antakse tunnistusi kuni uue õppeaasta alguseni. Tariifi nr. 189 § 18 p. 10 kohaselt võib neid tunnistusi anda kehtivusega vaid nende kuude vältel, millal õppeasutis töötab pidevalt.

IV 2. Tunnistustel leidub sageli väljakaapimisi ja tõestamata parandusi nii jaamanimetuste kui ka kehtivusaja juures.

3. Mõnel juhtumil on esitatud hinnaalandusega sõidupileti saamiseks täitmata tunnistusi, millel on ainult koolijuhataja allkiri ja tempelijäljend.

4. Tähtajaliste piletite juurde kuuluvad kaaned on varustatud suurte päevapiltidega või rasvase templijäljendiga, mille tõttu on võimatu näha kaante numbrit, õpilase nime ja õppeasutise nimetust. Samuti märgitakse tunnistuse kehtivusaeg käsitsi. Tariifi nr. 189 § 18 p. 10 kohaselt peavad tunnistused olema varustatud õpilase päevapildiga suuruselt 4×5 sm ja tunnistuse kehtivusaeg märgitakse värvitempliga.

5. Vorm 2 järgi antud tunnistustel ei märgita õppetöö vaheaegade kestust.

6. Praktiliste tööde kestuse ja asukoha kohta käivaid märkmeid ei kinnitata tunnistust väljaandja õppeasutise juhataja allkirjaga, nagu see on ette nähtud tariifi nr. 189 § 18 p. 4. Ka ei märgi kooliõpilased nendele tunnistustele enne piletikassale esitamist lähte- ja sihtjaama nimetusi, kuhu soovib pileti osta, nagu see on ette nähtud sama § p. 5 esimeses lõikes.

7. Õppetöökodade juhatajate poolt antavatel tunnistustel ei märgita tihti, millal õppetöökoda on registreeritud Haridusministeeriumis.

Et säärase puudulikult koostatud tunnistuste esitamine raudteekassadele piletite saamiseks tekitab arusaamatusi piletilaekurite ja õpilaste vahel ning takistab piletite müüki, eriti suuremal arvul õpilaste sõitudel, siis HM Kooliosakond ja Kutseoskuse Osakond paluvad koolide juhatajaid õpilastele hinnaalandusega sõidu saamise tunnistuste väljaandmisel täpselt täita tariifis nr. 189 ettenähtud määrusi õpilaste hinnaalandusega sõidu kohta raudteel. Ühtlasi teatame, et koolid, kus veel edaspidi õpilaste sõiduhinna alanduse tunnistustega juhtub väärnähteid, võivad kaotada tulevikus nimetatud tunnistuste väljaandmise õiguse.

Peale ülaltoodud puuduste on esinenud veel juhtumeid, kus tunnistusi on tarvitatud kurjasti, muutes omavoliliselt nende kehtivuse ja väljaandmise tähtaegu jne. Nende kuritarvituste vältimiseks ja raudteeametnikele tunnistuste kontrollimise hõlbustamiseks laseb Haridusministeerium edaspidi trükkida tunnistused vorm nr. 1 ja nr. 2 ühevärvilisel kartongil, kuid kolmel üksteisele järgneval aastal eri värvi. Värvid on sinine, oranž ja roheline ning tunnistuste värvi järjekord kujuneks järgmiselt: 1939/40. kooliaastal — sinine, 1940/41. kooliaastal — oranž, 1941/42. kooliaastal — roheline, 1942/43 kooliaastal — jälle sinine jne.

Kooliosakonna direktor V. Alttoa.

Kutseoskuse Osakonna abidirektor J. Kiivet.

Kaheaastase õppeajaga põllunduskoolide õppetöö korraldamise määrus.

RT 1939, 7, 40.

Antud Haridusministri poolt 16. jaanuaril 1939 pärast Põllutöoministri arvamuse ärakuulamist.

Alus: Kutsehariduslikkude õppeasutiste seaduse §§ 63, 64, 65, 71, 85 (SK VI 1938, 1, 6).

§ 1. Kaheaastase õppeajaga põllunduskool on keskastme kutsehariduslik õppeasutus, mille ülesandeks on valmistada ette õppinud põllupidaja kutsele.

§ 2. Õppetöö kaheaastase õppeajaga põllunduskooli I ja II klassis algab oktoobrikuu teisel esmaspäeval ja peab kestma vähemalt 25 õppenädalat kummaski klassis. Õppetöö täpse lõpu I ja II klassis määrab Haridusminister Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna direktori ettepanekul. I ja II klassi vahelisel suvel iga õpilane peab kodutalundis teostama kooli poolt määratud õppeprojekte ja osa võtma kooli juures korraldatavatest kuni 4 nädala kestusega õppepraktika kursusest taimekasvatuse ja põllumajandusliku tehnika alal.

Pärast II klassi teoreetiliste õpingute lõpetamist töötavad õpilased õppenõukogu määramisel vähemalt 5,5 kuud järelpraktilal vastavalt Õppetalundite ja põllumajandusliku praktika korraldamise määruse nõuetele, missugune praktika loetakse õpilase seisukohalt õppetöök. Õppenõukogul on õigus õpilast õppetalundisse järelpraktilale lubada ka I ja II klassi vahelisel suvel, sel korral tuleb õpilasel teostada õppeprojekte ja võtta osa taimekasvatuse ja põllumajandusliku tehnika kursusest järgneval suvel.

§ 3. Pühade vaheaega peetakse kaheaastase õppeajaga põllunduskoolis vastavalt üldhariduslike koolide õppetöö vaheaegadele, kuid Haridusminister võib Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna direktori ettepanekul vastavalt kohalikule vajadusele vaheaegu määrata ka erinevalt. Sügisesi korralduspäevi, mis mitmes koolitüübis on määratud oktoobrikuu lõpule, põllunduskoolides ei peeta.

§ 4. Õpilaste normaal arv klassikomplektis on 25. Kui õpilaste arv klassikomplektis langeb alla 15, siis määrab Haridusminister õpilaste minimaalarvu, mille juures klassikomplekti avamine veel on lubatav.

§ 5. Kaheaastase õppeajaga põllunduskooli I klassi võetakse vastu mees- ja naisõpilasi, kes omavad algkooli 6 klassi hariduse, on vähemalt 16 aastat vanad ja on õiendanud vähemalt 6 kuu kestusega põllundusalase eelpraktika vastavalt Õppetalundite ja põllumajandusliku praktika korraldamise määruse nõuetele.

Õppenõukogul on õigus teha erandeid kooliastujate eelhariduse ja vanuse nõude suhtes, seejuures erandi tegemisel hariduse suhtes ei ole lubatav ühtlasi erandi tegemine vanuse alammääras ja erandi tegemisel vanuse alammääras ei ole lubatav ühtlasi erandi tegemine hariduse nõudes.

Haridusministril on õigus lubada erandina üksikus koolis hariduse alammäär ja eelpraktika nõue jätta ära.

Kooli II klassi võetakse üheaastase õppeajaga põllunduskoolide lõpetajaid, kelle tunnistustel leidub vastav märkus.

Kooli õppenõukogu võib loobuda naisõpilaste kooli võtmisest, kui soovijaid on alla 4. Haridusministril on õigus kool tunnustada ainult meeskooliks.

§ 6. Kui kooli astuda soovijaid on rohkem, kui jätkub ruumi, siis toimub õppenõukogu otsusel vastuvõtmine võistluse teel dokumentide alusel või võistluseksamitega matemaatikas ja eesti keeles, arvesse võttes kooliastujate algharidust, eelpraktikat ja vanust.

§ 7. Kaheaastase õppeajaga põllunduskooli nädalatunnikava on järgmine:

Õppeained	I k l a s s			II k l a s s		
	Teoreetilisi tunde	Õppepraktika tunde kogu klassiga	Õppepraktika tunde rühmitatud kl.	Teoreetilisi tunde	Õppepraktika tunde kogu klassiga	Õppepraktika tunde rühmitatud kl.
1. Põlluviljakasvatus	6	1	3,5	2	1	—
2. Rohumaadekultuur	—	—	—	2	1	—
3. Mugul- ja juurviljakasvatus	1	—	0,5	—	—	—
4. Loomakasvatus (veise-, hobuse-, sea-, lamba- ja kodulinnukasvatus)	4	—	4	6	2	2
5. Aiandus ja mesindus	2	—	2	2	1	—
6. Tehnilised tööd (tütarlastele samal ajal kodumajandus ja naiskäsitöö)	2	—	11	2	2	7
7. Ühiskonnateadus ja põllumehe kutseteline kirjavaheutus	1	1	—	—	—	—
8. Ühistegevus . . .	—	—	—	2	2	—
9. Metsandus . . .	1	—	—	—	—	—
10. Talundi korras- tamise õpetus ja taluraamatupida- mine	—	—	—	4	2	—
11. Riigikaitseline kas- vatus ja õpetus (tütarlastele samal ajal naiskäsi- töö ja kodundus)	2	—	—	2	—	—
12. Eesti keel	1	—	—	1	—	—
13. Matemaatika . . .	1	—	—	—	—	—
14. Kasvatusõpetus .	1	—	—	1	—	—
15. Tervishoid	1	—	—	—	—	—
16. Klassijuhataja tund	1	—	—	1	—	—
17. Õppenõukogu poolt määratavad ained: (ajalugu, võimlemine, koorilaul ja muud) .	2	—	—	2	—	—
Kokku õpilaste kohta	26	2	21	27	11	9

Märkus. 2 maaviljuse õppepraktika nädala tundi rühmitatud klassiga I klassis antakse koondatult suvise kursuse ajal. Peale selle võidakse ka kuni 2 tehniliste tööde õppepraktika nädalatundi rühmitatud klassiga I klassis anda koondatult suvise kursuse ajal.

§ 8. Vähemaid muudatusi § 7 toodud tunnikavas võib kooli õppenõukogu teha Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna direktori loal.

§ 9. Õppepraktika tunnid rühmitatud klassiga arvestatakse õpetajaile tasu suhtes pooltel määral.

§ 10. Klassijuhataja tunni korralduses tuleb käia Kutsehariduslikkude õppeasutiste klassijuhatajate ülesannete määruse järgi.

§ 11. Kaheaastase õppeajaga põllunduskooli I klassi teoreetiliste õpingute lõppemisel korraldatakse lõppeksam kahes õppenõukogu poolt määratud aines.

§ 12. Kaheaastase õppeajaga põllunduskooli II klassi õpilastele korraldatakse teoreetiliste õpingute lõpetamisel lõppeksam, mis on ühtlasi õppinud põllupidaja kutseeksamiks, järgmistes ainetes: 1) maaviljus, 2) loomakasvatus ja 3) üks aine Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna määramisel. Eksamikomisjon koosneb koolijuhatajast esimehena ja liikmetena kooli õppejõududest-aineõpetajaist, Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna poolt määratud esindajast, Põllutöoministeeriumi Põllumajandusosakonna esindajast ja Põllutöökoja esindajast. Eksamikomisjon on otsusevõimeline kui koos on esimees ja liikmed-aineõpetajad. Järeleksam võidakse lubada ühes aines. Eksami õiendanuile antakse kooli ajutine lõputunnistus.

§ 13. Peale § 2 ettenähtud järepraktika õiendamist ja selle kohta esitatud praktika-aruande vähemalt rahuldavaks tunnustamist kooli õppenõukogu poolt, antakse lõpetajaile kooli lõputunnistus, mis on ühtlasi õppinud põllupidaja kutsetunnistuseks.

§ 14. Kaheaastase õppeajaga põllunduskooli lõpetaja — õppinud põllupidaja kutseomanik, kes on omal alal töötanud vähemalt kolm aastat ja omandanud nõutava praktika, võib õiendada õppinud talujuhi kutseeksami.

Õppinud talujuhi kutseksam toimub kooli juures ühel ajal kooli lõppeksamiga. Kutseksam võidakse korraldada ka muul ajal, kui on vähemalt 5 soovijat. Eksamikomisjon koosneb koolijuhatajast esimehena ja liikmetena Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna esindajast, Põllutöoministeeriumi Põllumajandusosakonna esindajast, Põllutöökoja esindajast ja kahest kooli õppejõust õppenõukogu määramisel. Eksamikomisjon on otsusevõimeline, kui koos on esimees ja kaks liiget. Kutseksam toimub vastava kodukorra järgi, mille kinnitab Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna direktor.

§ 15. Kaheaastase õppeajaga põllunduskooli lõpetanuil on õigus astuda põllunduskeskkooli, aianduskooli ja aianduskeskkooli ja põllunduserikoolidesse korras, nagu see on nähtud ette vastavate koolide õppetöö korraldamise määrustes.

§ 16. Käesolev määrus jõustub tunnikava osas arvates 1. augustist 1939, muus osas Riigi Teatajas avaldamisega.

Haridusminister A. Jaakson.

Kutseoskuse Osakonna direktor V. Päts.

Haridusministeeriumi Kooliosakonna ja Kutseoskuse Osakonna 1939. a. 18. jaanuari ringkiri nr. 31753 kõigi keskkoolide, majanduskeskkoolide, kommertschoolide ja gümnaasiumide juhatajaile ja nende koolide ülalpidajaile esimese võõrkeele lektüüri asjas.

Kuna oskuse tase, milleni peavad esimeses võõrkeeles jõudma keskkooli, majanduskeskkooli, gümnaasiumi ja kommertschooli lõpetajad, ei ole saavutatav ainsa klassikursuse läbivõtmisega ja piirdudes ainult klassilektüüriiga, siis on hädavajalik, et seda täiendaks ja edendaks õpilaste kodune iseseisev lektüür, mille kaudu on võimalik omandada küllaldase sõnavara tundmine ja üldse vaba ning takistusea arusaamine võõrkeelsest tekstist, mis ka aktiivse kõnelemise ja kirjutamise oskust aitab tõsta ja selleks luua paremaid eeldusi.

Seesuguste tulemuste nõue maksab eeskätt gümnaasiumi ja kommertschooli kohta, aga ka keskkool ja majanduskeskkool peavad vastavas ulatuses seda saavutama.

Arvestades seda, paluvad HM Kooliosakond ja Kutseoskuse Osakond kõiki keskkoolide, majanduskeskkoolide, kommertschoolide ja gümnaasiumide juhatajaid võtta oma ülesandeks hoolitseda selle eest,

1) et I võõrkeele õpetajad korraldaksid küllaldasel määral ja otstarbekalt õpilaste kodust lektüüri nende õpetatavas võõrkeeles ja hoolega jälgiks ning kontrolliks seda, töötades selleks välja vastavad meetodid ja süsteemi;

2) et kooli raamatukogus leiduks niisuguseks koduseks lektüüriks küllaldane hulk lugemismaterjale nii raamatute kui osalt ka ajakirjade näol ja et seda raamatukogu osakonda järjest täiendataks, suurendataks ja otstarbeka valikuga mitmekesistataks, võttes selleks iga-aastaselt eelarvesse tarvilikud summad. Viimaste andmise eest on koolide ülalpidajad vastutavad.

Progümnaasiumis kodune lektüür peab toimuma alates III klassist, reaalkoolis alates II klassi teisest poolaastast, majanduskeskkoolis II klassist ja gümnaasiumis ning kommertschoolid kõigis klassides, muutudes iga õppeaastaga järjest tõsisemaks nõudeks. Seejuures on väga tähtis ka lektüüri otstarbekohane valik, mispärast tuleb hoolitseda, et igale klassile oleks ta keeleoskuse taseme, ealise arenguastme ning huvide piirkonna kohaselt valitud ja lugemishuvi äratav lektüürimaterjali hulk. Koduse lektüüri esimesil aastail osutuvad otstarbekohaseks nii Eestis ilmunud ja sõnastiku ning seletustega varustatud väljaanded kui ka mõnel pool välismaal ilmunud lihtsustatud redigeeringud.

Olulise tähtsusega koduse lektüüri harrastamisel võõrkeeles on sõnaraamatu omamine, eriti gümnaasiumi ja kommertschooli klassides. Kuna aga käesoleval ajal täielikumate sõnaraamatute muretsemise õpilastele kohuslikuks tegemine nende kõrge hinna tõttu on seotud raskustega, siis nende tarvituselevõtmine võib esialgu sündida vaid võimaluse piirides. Kuid seda mööda kui meil ilmuvad head ja hinnalt kättesaadavad koolisõnaraamatud, tuleb need õpilastele kohuslikuks teha alates klassist, kus koduse lektüüri nõue muutub tõsisemaks, see on alates progümnaasiumi IV ja reaalkooli ning majanduskeskkooli III klassis.

Haridusministeeriumi Kooliosakond ja Kutseoskuse Osakond loodavad, et meie keskkoolid ja gümnaasiumid, täielikult arusaades küsimuse tähtsusest ja tõsidusest, püüavad teha kõik, mis neil võimalik, koduse lektüüri edendamiseks esimese võõrkeele alal ja nõnda selle keele oskuse taseme tõhusaks tõstmiseks.

Kooliosakonna direktor V. Alttoa.

Kutseoskuse Osakonna abidirektor Joh. Kiivet.

Haridusministeeriumi Noorsoo ja Vabahariduse Osakonna, Kooliosakonna ja Kutseoskuse Osakonna 1939. a. 25. jaanuari ringkiri nr. 6210 maa- ja linnakoolivalitsustele, koolide inspektoritele, noortekomiteedele, üleriigiliste noorsoo-organisatsioonide keskorganeile, koolide juhatajatele ja Noorte Spordiliidu ringkondadele õpilaste ja teiste noorte Eesti Mängudest osavõtmise asjas.

II. Eesti Mängud, mis toimuvad 16., 17. ja 18. juunil s.a. Tallinnas, on eesti rahva kehalise kasvatuse järjekordne suurüritus ja selle taseme demonstratsioon. See suurüritus aitab kaasa ka meie õpilaste ja noorsoo kehalise kasvatuse süvendamisele ja selle hääks kordaminekuks peavad kaasa aitama kõik ringkonnad. Seepärast tuleb lubada ja soovitada keskkooli õpilastel alates 7. õppeaastast ning gümnaasiumi ja kutsekoolide õpilastel osa võtta Eesti Mängude noorte võimlemisharjutuste ja rahvatantsude õppimisest ja Eesti Mängudel nende ettekandmisest. Kui asjaosalised ringkonnad pöörduvad koolide poole sellesisulise sooviavaldusega, siis tuleb seda asja igati soodustada.

Koolides õpetagu vastavad harjutused kätte võimlemisõpetajad.

Väljaspool kooli esinevatel noortel (mitteõpilastel) on võimalus osa võtta noorte või täiskasvanute võimlemisharjutustest ja rahvatantsudest oma organisatsiooni kaudu.

On tarvilik, et koolid ja noorsoo-organisatsioonid peatselt registreeruks Eesti Mängude noorte sektsioonis Eesti Spordi Keskliidu juures, Tallinn, Harju 48—6.

Sellega ühenduses olevate küsimuste selgitamiseks astutagu ühendusse kohaliku maakonna Spordiliiduga. Maakondade spordiliitude aadressid on:

1) Harjumaa	Spordiliit	— Tallinn, Kaarli 8,
2) Järvamaa	„	— Paide, Lai 5,
3) Tartumaa	„	— Tartu pkt. — 78,
4) Valgamaa	„	— Valga, Vabaduse 6,
5) Pärnumaa	„	— Pärnu, Linnavalitsus, linnanõunik
K. Meimre,
6) Viljandimaa	„	— Viljandi, Lossi 9—6,
7) Läänemaa	„	— Haapsalu, Piirivalve staap,
8) Saaremaa	„	— Kuressaare, Kriminaalpolitsei, Tal-
linna 14,
9) Petserimaa	„	— Petseri, Kaitseliidu staap,
10) Virumaa	„	— a) Narva, kol. V. Koern, 1. rüg. staap,
— b) Viru Spordiliit, Rakvere osak. Rak-
vere politsei jaosk., konst. K. Maltre,
11) Võrumaa	„	— Võru, Linnavalitsus, hra R. Treiman.

Noorsoo ja Vabahariduse Osakonna direktor J. Vellerind.

Kooliosakonna direktor V. Alttoa.

Kutseoskuse Osakonna direktor V. Päts.

EESTI
VABUSPRAAMAYUKOGU
AR